

Handläggare
Carina Cronwall
Telefon: 0850803076

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Yttrande över revisionskontorets årsrapport 2021 för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Rapport från stadsrevisionen RVK 2022/29

Förvaltningens förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att lämna yttrande till stadsrevisionen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Sammanfattning

I stadsrevisionens årsrapport för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd år 2021 redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar av nämndens verksamhet. Sammantaget bedömer revisorerna att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen i granskade rutiner bedöms vara tillräcklig. Räkenskaperna bedöms ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning och bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed. Uppföljning av tidigare års granskningar visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. I ärendet redovisar förvaltningen vidtagna åtgärder med anledning av revisionens rekommendationer.

Bakgrund

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret. I årsrapporter för nämnder sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten.

Ärendet

I stadsrevisionens årsrapport för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd år 2021 redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar av nämndens verksamhet.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedömer revisorerna att Spånga-Tensta stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det verksamhetsmässiga resultatet i huvudsak är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt att lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Revisorerna konstaterar att även under 2021 har nämndens verksamhet påverkats av pandemin. Verksamheterna har enligt nämndens redovisning anpassats till de förutsättningar som gällt. All planerad verksamhet har inte varit möjlig att genomföra, men nya arbetssätt och lättade restriktioner har enligt nämnden inneburit att verksamheten kunnat utföras i stora delar. Man framhåller att det är angeläget att nämnden under 2022 beaktar eventuella risker med anledning av förändrat arbetssätt och insatser som inte genomförts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen från revisorerna är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig, men att den inom vissa områden behöver stärkas och utvecklas. Det rör bland annat områden som dokumentation om och uppföljning av placerade barn och ungdomar på HVB samt utredning och uppföljning av familjehem. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Granskningar har också genomförts av intäktprocessen, hantering av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar samt hantering av attesträtt i ekonomisystemet Agresso. Den interna kontrollen i granskade rutiner bedöms vara tillräcklig.

Under året har revisionskontoret genomfört granskningar som omfattat inköpsprocessen och lönehantering. Utvecklingsområden har identifierats, bland annat bör nämnden säkerställa att betalningar sker vid rätt tidpunkt och att det i lönehanteringen genomförs kontroller i enlighet med stadens riktlinjer.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms av revisorerna ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomisk ställning. Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Uppföljning av tidigare års granskningar visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är att säkerställa att socialtjänstlagens krav och stadens handläggningsriktlinjer efterlevs gällande utredning och uppföljning av familjehem och jourhem samt att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom socialtjänsten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för ekonomi och kvalitet i samarbete med övriga avdelningar.

Jämställdhetsanalys

Ärendet är neutralt i förhållande till jämställdhet mellan kvinnor och män, pojkar och flickor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att nämnden lämnar yttrande till stadsrevisionen i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Förvaltningen har tagit fram och arbetar med åtgärder kring samtliga rekommendationer, både de som rekommenderats utifrån årets granskningar och från tidigare år. Nedan följer redogörelser för de åtgärder som vidtagits.

Verksamhet och ekonomi - eventuella risker med anledning av förändrat arbetssätt och insatser som inte genomförts under pandemin

Med anledning av förändrade arbetssätt för stöd och insatser som genomfördes som en konsekvens av pandemin har verksamheterna vidtagit åtgärder i syfte att minimera eventuella risker.

Tidigt i pandemin identifierades risken för en minskad upptäckt av barn som far illa samt för att färre personer söker stöd och insatser för våldsutsatthet. Verksamheterna har därför utökat sina informationsinsatser samt förberett för ett utökat behov i samband med att restriktioner släppts.

Under pandemin ökade behovet av ekonomiskt bistånd hos stadsdelsområdets invånare. För att minimera risken för långvarigt behov av ekonomiskt bistånd och för att säkerställa en budget i balans har åtgärder vidtagits såsom tätare samverkan med arbetsmarknadsnämnden kring arbetsmarknadsinsatser och internt utvecklingsarbete kring arbetet med personer som är sjukskrivna.

Vidare har verksamheterna arbetat med att genomföra besök och uppföljningar samt annat förebyggande arbete exempelvis

föräldrastöd digitalt istället för fysiskt. En ökad kompetens kring det digitala formatet och en medvetenhet om att formatet kan försvåra svåra samtal har upparbetats under pandemin.

Beträffande verksamheter inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri har nämnden, både i verksamhetsplan för 2022 och i tertiärrapport 1 beskrivit hur verksamheterna prioriterar fysiska uppföljningar för att följa upp arbetet under pandemin och försäkra sig om att brukarna har individuellt anpassade insatser. De fysiska mötena underlättar förståelsen av de enskildes önskemål och behov samt förbättrar kvaliteten i uppföljningen. Utförarverksamheterna fortsätter att förhindra smittspridning med basala hygienrutiner och säkert smittskyddsarbete i nära vård- och omsorg.

Granskningar under perioden april 2021 - mars 2022 där revisorerna har gett nämnden rekommendationer

Placerade barn och ungdomar på HVB

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att dokumentation och uppföljning av vård- och genomförandeplaner genomförs.
- Upprätta dokumenterade rutiner för kontroller av IVO-tillstånd inklusive dokumentation av genomförda kontroller.
- Säkerställa och upprätta dokumenterade rutiner för att HVB gör kontroller ur polisens misstanke- och belastningsregister.
- Säkerställa att dokumentation och uppföljning avseende individuella avtal vid direktupphandlingar sker.

Säkerställa dokumentation och uppföljning av vård- och genomförandeplaner

I syfte att säkerställa dokumentation och uppföljning av vård- och genomförandeplaner har ansvariga chefer och samordnare inom myndighetsutövningen för barn och unga gjort en genomlysning av samtliga barn och ungdomsärenden med placering på HVB. I de fall planer inte återfanns åtgärdades detta. Egenkontroll avseende vård- och genomförandeplaner har upprättats och genomförs nu löpande. Egenkontrollen består av en checklista som stöd för socialsekreterare inför beslut om placering på HVB och för biträdande enhetschefer vid granskning av beslutsunderlaget.

Upprätta dokumenterade rutiner för kontroller av IVO-tillstånd inklusive dokumentation av genomförda kontroller och säkerställa och upprätta dokumenterade rutiner för att HVB gör kontroller ur polisens misstanke- och belastningsregister

Administrativa rutiner har upprättats och implementerats i verksamheten i syfte att säkerställa att kontroller av IVO-tillstånd

samt kontroller ur polisens misstanke- och belastningsregister görs. Egenkontroll har upprättats och genomförs nu löpande. Egenkontrollen består av en checklista som stöd för socialsekreterare inför beslut om placering på HVB och för biträdande enhetschefer vid granskning av beslutsunderlaget.

Säkerställa att dokumentation och uppföljning avseende individuella avtal vid direktupphandlingar sker

Processen för placeringar genom individuella avtal har setts över och egenkontroll i form av en checklista har införts inför upprättande av eller förlängning av ett individuellt avtal. Checklistan omfattar kontroll av att uppföljning av avtalet har genomförts och dokumenterats inför förlängning av avtalet. Checklistan förtydligar även vilka åtgärder som ska vidtas när brister på boendet uppmärksammas. Utöver detta pågår arbete med att se över och revidera processen för placering (rutindokument) samt undersöka möjligheten att använda IVO:s verktyg för placeringsstöd HVB och stödboenden.

Utredning och uppföljning av familjehem och jourhem

Revisionskontoret har följt upp de rekommendationer som gavs till stadsdelsnämnden 2018. Dessa var

- Se över och utveckla rutiner och arbetssätt för att säkerställa att utredning av familjehem och jourhem genomförs och dokumenteras enligt gällande regelverk.
- Säkerställa att vårdplaner och genomförandeplaner upprättas i samtliga ärenden.
- Säkerställa att vården i familjehem och jourhem följs upp genom besök och samtal i tillräcklig omfattning i enlighet med gällande regelverk.
- Säkerställa att handlingar som rör personuppgifter inte förvaras i fel personalakt.

Revisorerna konstaterar att nämnden har påbörjat ett arbete för att åtgärda rekommendationerna. Dock kvarstår arbete för att säkerställa att socialtjänstlagens krav och stadens handläggningsriktlinjer efterlevs. Rekommendationerna kvarstår därför.

Vidtagna åtgärder för att säkerställa att socialtjänstlagens krav och stadens handläggningsriktlinjer efterlevs

Nämndens verksamhet genomför sedan 2018 egenkontroll i enlighet med den granskningsmall som IVO tillämnar. Egenkontrollen omfattar bland annat kontroll av att vård- och genomförandeplaner upprättas, att besök genomförs och att uppföljning dokumenteras. Under våren 2022 har ett arbete påbörjats med att digitalisera egenkontrollen av familjehem och jourhem. Detta för att på ett systematiskt sätt kunna aggregera uppgifter och utifrån det

analysera och bedöma huruvida kraven uppfylls och identifiera eventuella utvecklingsområden. En utvärdering genomförs under året i syfte att se om detta ger önskad effekt.

Vidare har kompetensutveckling skett i verksamheten i form av en workshop för samtliga socialsekreterare på barn och ungdomsenheten kring vård- och genomförandeplaner. Workshopen har utgått från utvecklingsområden som identifieras i egenkontroll. Utöver detta har även rutindokument för processen ”placering inom familjevården” setts över och reviderats. Utöver detta pågår arbete med att se över och revidera processen för placering (rutindokument).

Granskning av inköpsprocessen

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att betalning sker vid rätt tidpunkt.

Förvaltningens redovisningsansvarige har den 6 april 2022 informerat samtliga chefer inom nämndens verksamheter om vikten av att betalningar sker vid rätt tidpunkt och gått igenom kritiska moment i processen. Förvaltningen följer löpande upp förekomsten av avvikelser för att kunna bedöma behovet av åtgärder.

Granskning av intern kontroll i löneprocessen

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att kontroller genomförs och dokumenteras i enlighet med stadens riktlinjer

Förvaltningens HR-avdelning genomför från 2022 internkontroll genom stickprovskontroller vid tre tillfällen per år vad gäller löneutbetalning och lönetillägg. Det som kontrolleras är

- Lön på sista anställningsavtalet
- Löneökning/deltagande i löneöversynen varje år
- Att utbetald lön i aktuell månad är den samma som avtal alt. ny lön efter senaste löneökning
- Eventuella avvikelser, t.ex. om utbetald grundlön skiljer sig från anställningsavtalet/senaste ny lön
- Finns beslut om lönetillägg i personalakt
- Är summa samt beslutad tid samma som är registrerat i Lisa Bas
- Har utbetalning enligt beslut gjorts denna månad
- Har den som skrivit under beslutanderätt i enlighet med delegationsordningen
- Att serviceförvaltningens checklista inför löneutbetalning används

Varje månad kontrolleras att löner är attesterade inför löneutbetalning. Kontrollen följs upp genom att chefer som ej attesterat får påminnelse.

Fyra gånger per år kontrolleras att rätt handlingar finns i personalakter för nyanställda. Om inte begärs dessa in.

När det gäller semesteruttag har HR-avdelningen informerat förvaltningens chefer om rutinen att följa upp semesteruttag årligen, i september. Förvaltningens chefer som har medarbetare som i september ännu ej tagit ut 20 dagar av årets semesterdagar får en påminnelse om behov att åtgärda.

Granskning av förtroendekänsliga och ledningsnära poster

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.

Förvaltningens redovisningsansvarige har den 6 april 2022 informerat samtliga chefer inom nämndens verksamheter om förvaltningens uppdaterade rutin för representation, gåvor och jäv med särskild tonvikt på redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation. Förvaltningen granskar löpande att regelverket följs rörande och köper också tjänsten av serviceförvaltningen.

Uppföljning av lämnade rekommendationer - Årlig och fördjupad granskning

Kvarstående rekommendationer och nämndens åtgärder redovisas nedan.

Delegationsordning

- Nämnden rekommenderas att utveckla sin interna kontroll avseende delegation.

Revisionen har noterat att några kontroller enligt uppgift inte har genomförts. Inför verksamhetsåret 2022 finns kontroll av beslut fattade på delegation med i nämndens väsentlighets- och riskanalys.

Som nämndens åtgärd vidtas internkontroll av de systematiska kontrollerna under hösten 2022 inom avdelningen för individ- och familjeomsorg, avdelningen för äldreomsorg, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa samt inom avdelningen för ekonomi och kvalitet för att säkerställa att tillräckliga egenkontroller genomförs gällande individbeslut samt avtalsförvaltning.

Åtgärder som vidtagits inför 2022 är att delegationsordningen reviderats och att förvaltningen förankrat vidaredelegationen i

organisationen. Det som kvarstår att säkerställa är att den beslutade delegationsordningen efterlevs inom nämndens verksamheter.

Beslutsunderlag och uppföljning av nämndbeslut

Nämnden rekommenderas av revisionen att säkerställa att det finns en systematisk uppföljning av att nämndens samtliga beslut är genomförda. Nämnden har tagit fram en rutin för systematisk uppföljning. Rutinen beskriver ansvarsfördelning, arbetsordning samt när och hur uppföljning ska ske samt rapporteras. Rutinen bedöms vara tillräcklig för att säkerställa en systematisk uppföljning. Revisionskontoret kommer under 2022 följa upp nämndens arbete.

Förvaltningen har tagit fram en rutin under 2022. Kontroll på nämndnivå kommer att genomföras under året. Detta för att säkerställa att rutinen är implementerad och uppfyller syftet med att säkerställa att förvaltningen verkställer nämndbesluten inom rimlig tid.

Intäktprocessen

Revisionen har rekommenderat nämnden att införa och dokumentera nyckelkontroller i intäktprocessen avseende hanteringen av hyresintäkter för uthyrning av bostäder och lokaler som säkerställer att samtliga bostads och lokalhyror faktureras korrekt i enlighet med gällande avtal och stadens regler.

Lokalenheten inom förvaltningen har arbetat med att gå igenom försöks- och träningslägenheterna som nu uppges stämma. Däremot har man inte genomlyst servicelägenheterna fullt ut ännu. En utredning kring om det kan finnas problem med felfakturering på inhyrning som påverkar intäktprocessen kopplat till hyrorna pågår. När utredningen och genomlysningen är klara kommer en rutin med kontroller tas fram.

Förvaltningen arbetar med rutiner för intäktprocessen som ska vara klara under våren. Rutiner ska beslutas om i förvaltningsledningen och implementeras under hösten. Plan för implementering av rutiner samt rutin för egenkontroller ska upprättas efter att rutinerna är framtagna. Kontroller på nämndnivå kommer att genomföras under hösten för att säkerställa att berörda verksamheter genomför tillräckliga egenkontroller samt att rutiner är implementerade i förvaltningen.

Köp av personlig assistans enligt LSS utförd av externa utförare

Nämnden rekommenderas säkerställa att hantering av extra skyddsvärda personuppgifter hanteras i enlighet med anvisning från SLK. Revisionskontorets stickprov avseende extra skyddsvärda personuppgifter har visat på avvikelse i fem fall. Rekommendation kvarstår.

Det förekommer i enstaka fall att extra skyddsvärda personuppgifter finns med i inkommande fakturor från utförare inom vård- och omsorg. Verksamheten har upprättat ett arbetssätt som innebär att när så sker avvisas fakturan för makulering och Tieto ombeds ta bort fakturabilden. Utföraren ombeds skicka en ny faktura utan personuppgifter. Vidare skickar ansvarig biståndshandläggare ett förtydligande brev till utföraren. Rutin för hur uppdraget ska utföras är framtagen.

Uppföljning av lämnade rekommendationer - Revisionsprojekt
Kvarstående rekommendationer och nämndens åtgärder redovisas nedan.

Systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten

Revisionens rekommendation att säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar en dokumenterad analys av verksamhetens kvalitet utifrån en sammanställning av riskanalys, samtliga avvikelser och egenkontroller samt att resultatet redovisas för nämnden kvarstår.

Inom förvaltningen pågår ett arbete med att uppdatera nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ett av syftena är att fastställa ett gemensamt arbetssätt för alla socialtjänstens verksamheter vad gäller dokumenterad analys av verksamheternas kvalitet utifrån en sammanställning av riskanalys, samtliga avvikelser och egenkontroller och klargöra hur redovisning till nämnden ska ske.

Implementering av dataskyddsförordningen

Revisionen har rekommenderat nämnden att

- utveckla styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen
- informationsklassificera sina informationstillgångar
- regelbundet och systematiskt inventera sina personuppgiftsbehandlingar
- genomföra en kartläggning av behovet av personuppgiftsbiträdesavtal

Samtliga rekommendationer kvarstår.

Under 2022 har förvaltningen tagit fram en handlingsplan för GDPR och informationssäkerhetsarbetet. I denna finns de högst prioriterade aktiviteterna som ska genomföras i ett första steg. Därefter genomförs ytterligare åtgärder som framgår av årsrapporten för GDPR. Uppdatering av registerförteckningen kommer att åtgärdas först. Verksamheterna kommer under våren 2022 genomföra inventering och redovisa till dataskyddsombudet. Först efter det kan kartläggning av behovet av biträdesavtal genomföras samt vidare planering för att genomföra informationsklassificering. För bättre styrning och uppföljning av arbetet kommer en intern arbetsgrupp för GDPR och informationssäkerhet att införas i förvaltningen under hösten 2022. Deltagare till arbetsgruppen utses under våren av avdelningschefer utifrån de kompetensbehov som lyfts i handlingsplan. Förvaltningen inväntar bland annat mall från staden för att kunna upprätta biträdesavtal etc.

Uppföljning av utförare av korttidstillsyn enligt LSS

Nämnden rekommenderas säkerställa att det tydligt framgår av beställning och genomförandeplan vad insatsen ska omfatta för att möjliggöra att insatsen och dess kvalitet kan följas upp. Uppföljningen visar att det fortfarande finns brister i beställningarna vad gäller insatsens omfattning samt att genomförandeplaner inte alltid kommit in. Rekommendationen kommer följas upp under hösten 2022.

Nämndens verksamhet har tagit fram en ny rutin för att säkerställa att beställningen är utformad med uppföljningsbara mål. Egenkontroll av att genomförandeplaner kommer in enligt avtal sker genom kollegialgranskning.

Språkutveckling i förskolan

Revisorerna rekommenderar nämnden att säkerställa att pedagogernas kunskap i det svenska språket är tillräcklig för att kunna uppfylla läroplansuppdraget och nationell lagstiftning. Nämnden rekommenderas säkerställa att den individuella dokumentationen tydligt och systematiskt visar varje barns individuella behov av språkutveckling och förändringar i lärandet över tid. Uppföljande granskning genomförs 2022.

Nämnden arbetar för att säkerställa pedagogernas kunskap i det svenska språket genom en utbildningssatsning i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen. Utbildningen påbörjades 2021 och fortsätter 2022–2023. Under 2022 utvecklas arbetssätt för att inkludera arbetsprov som komplement vid nyrekrytering.

För att utveckla en likvärdig förskola formulerar nämndens förskolor en gemensam plattform. Denna plattform inkluderar bland

annat underlag och systematik för individuell dokumentation som visar barns individuella språkutveckling och förändringar i lärandet över tid.

Victoria Callenmark
Stadsdelsdirektör

Sara Hallström
Avdelningschef

Bilagor

1. Årsrapport 2021 Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Rapport från stadsrevisionen Nr 28, 2022 Dnr: RVK 2022/29

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Victoria Callenmark, Stadsdelsdirektör	2022-05-23
Sara Hallström, Avdelningschef	2022-05-20